

8.12.2025

Helsingin kaupunginmuseon lausunto Pitäjänmäen peruskoulun, päiväkodin, nuorisotalon ja kirjaston perusparannuksen ja laajennuksen maarakennustöistä

HEL 2025-018270 T 10 06 00

Yleistä

Helsingin kaupungin Kaupunkiympäristön toimialan Tilat-palvelu on pyytänyt Helsingin kaupunginmuseolta lausuntoa Pitäjänmäen kaupunginosan peruskoulun, päiväkodin, nuorisotalon ja kirjaston perusparannuksen ja laajennuksen maarakennustöistä. Suunnittelualue sijaitsee Helsingissä Reimarlassa, kiinteistöllä 91-46-123-7 osoitteessa Viinenukuja 6. Helsingin kaupunginmuseo lausuu hankkeesta arkeologisen kulttuuriperinnön näkökulmasta.

Suunnittelualue sijaitsee osittain muinaismuistolain (1963/295) perusteella rauhoitetun kiinteän muinaisjäännöksen alueella, jonka nimi on Tukikohta XXXV:5 (Reimarla). Kohteen tunnus on muinaisjäännösrekisterissä 1000013910. Helsingin kaupunginmuseo on tutkinut kohteen osana vuosina 2024–2025 toteutettua Helsingin kiinteiden muinaisjäännösten inventointia, jonka tutkimusraportti valmistuu vuoden 2025 lopulla.

Suunnittelualueella on 1990 voimaan tullut asemakaava nro 9778, jossa alue on varustettu merkinnällä YO (opetustoimintaa palvelevien rakennusten kortteli). Kaavasta on haettu poikkeamislupaa nuorisotalolle, päiväkodille, kirjastolle ja asunnolle, autopaikkojen määrälle sekä kevyen liikenteen väylien käyttämiseen liikenneväylinä.

Rakennushanke

Hanke käsittää nykyisellä koulutontilla olevan rakennuksen perusparannuksen sekä laajennuksen rakentamisen puretun koulunrakennuksen tilalle. Säilyvään osioon liittyvä laajennus käsittää peruskoulun, päiväkodin ja kirjaston. Perusparannettavaan osioon sijoittuu nuorisotoiminta sekä koulun tiloja. Hankekokonaisuuteen sisältyy myös sitä palvelevat piha- ja paikoitusalueet sisältäen pihakatokset.

Suunnittelualueen pohjoisosaan, mäen huipulle, jossa suurin osa kiinteästä muinaisjäännöksestä sijaitsee, on suunniteltu mm. kulkuväyliä, hulevesikouruja, kaiteita, leikkivälineitä sekä valaisimia ja kaapelointeja. Alueella on tarkoitus tehdä maankaivua ja louhintaa.

8.12.2025

Kiinteä muinaisjäännös

Kiinteä muinaisjäännös Tukikohta XXXV:5 (Reimarla) on ensimmäisen maailmasodan aikainen puolustusasema, joka on koostunut yhdys- ja taisteluhautoista, tuliasemista, suojista sekä mahdollisesti tähystysasemista. Puolustusasema on ollut osa pääkaupunkiseudun ympärille ensimmäisen maailmansodan aikana 1914–1918 rakennettuja linnoitettuja puolustuslinjoja, jotka kuuluivat silloisen Viaporin linnoituksen määrittämään.

Kohde sijaitsee kallioiden pohjois- ja koillisrinteellä, Viinentien ja Turkismiehenpolun risteuksen lounaispuolella, molemmin puolin Turkismiehenpolkua. Puolustusaseman länsiosan päälle on rakennettu koulurakennus 1950-luvulla ja toinen koulurakennus on valmistunut 1991 edellisen itäpuolelle. Näkyvät linnoitteet sijaitsevat koulun pohjois- ja itäpuolella. Puolustusaseman pohjoisosassa on jäänyt osittain koulun ja sen pihan alle. Kaikki haudat ja muut mahdolliset rakenteet on täytetty, mutta kalliolla erottuu betonirakenteen reunaa ja mahdollisesti noin 4 m x 4 m kokoinen betonikate, joka voi kuulua suojahuoneelle. Koulun itäpuolella, suunnittelualan ulkopuolella, on puolustusaseman kaakkoisosassa betonilla tuettua yhdyshautaa, kaksi betonista, sortunutta suojahuoneen rauniota sekä kaksi haudan reunaan louhittua kuoppaa ja yksi mahdollinen kuoppa tai peittyneet raunio.

Helsingin kaupunginmuseon kanta

Muinaismuistolain perusteella maarakennuksen suunnittelussa tulisi turvata kiinteän muinaisjäännöksen säilyminen. Suunnittelualueella sijaitsevat linnoitteet on kuitenkin osittain täytetty vuosikymmeniä sitten ja osa niistä on tuhoutunut koulurakennuksen alle. Tämänhetkisten maastoinventointi- kartta- ja arkistotietojen perusteella linnoitteet vaikuttavat olevan tyypillisiä Viaporin maarintaman linnoituslaitteita. Kohde ei enää pysty hahmottamaan mälle rakennetun puolustusaseman kokonaiskuvaa. Suunnitelmien perusteella tuleva rakennushanke ei tuhoaisi kaikkia kohteen linnoitteita. Edellä mainittujen seikkojen perusteella Helsingin kaupunginmuseo katsoo, että linnoitteet on tutkittava arkeologisilla tutkimuksilla niiltä osin kuin niiden kohdalle suunnitellaan rakentamista tai kaivu- ja louhintatöitä. Tutkimuskustannuksista vastaa rakennushankkeeseen ryhtyjä.

Koska kyseessä on yleinen ja kaavoitukseen liittyvä rakennushanke, joka vaikuttaa kiinteään muinaisjäännökseen, on asiasta pidettävä ensiksi muinaismuistolain 13. §:n mukainen neuvottelu, johon osallistuvat

Helsingin kaupunki

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö
Kulttuuriympäristöpäällikkö

Lausunto

3 (3)

8.12.2025

hankkeen, maanomistajan, Museoviraston ja Helsingin kaupunginmu-
seon edustajat. Neuvottelussa määritellään missä maahan kajoavaa
rakentamista voidaan tehdä ja minkälainen on kohteen arkeologisten
tutkimusten tarve ennen rakentamista tai sen aikana.

Lisätiedot

John Lagerstedt, tutkija, puhelin: 310 28328
john.lagerstedt(a)hel.fi

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö

Tiedoksi

Museovirasto